

استادبانک

نمونه سوالات همراه با جواب و

گام به گام کتاب‌های درسی

به طور کامل رایگان در

اپلیکیشن استادبانک

به جمع ده‌ها هزار کاربر اپلیکیشن رایگان استادبانک پیوندید.

[لینک دریافت اپلیکیشن نمونه سوالات استادبانک \(کلیک کنید\)](#)

* برای مشاهده نمونه سوالات دانلود شده به صفحه بعد مراجعه کنید.

۱- از میان موضوعات زیر یک مورد را انتخاب کنید و با راهنمایی دبیر خود و با استفاده از روش‌های کیفی درباره‌ی مسئله یا موضوعی مرتبط با آن تحقیق کنید:
زنگ تفریح - مدارس غیرانتفاعی - کلاس‌های کنکور، هواداری از یک تیم ورزشی - زندگی فرد معتاد به موادمخدر - تکدی‌گری - الگوهای دوست‌یابی - افت تحصیلی - کودکان کار - بدحجابی، مزایا و معایب شبکه‌های اجتماعی.

« پاسخ »

افت تحصیلی: بررسی افت تحصیلی در دانش‌آموزان سال آخر دبیرستان
بررسی عوامل موجود در دبیرستان مانند: کتاب درسی، تخصص و دانش دبیران مربوطه، مسائل و مشکلات عمومی در جامعه مانند فقر، بیکاری و اعتیاد که گریبانگیر خانواده‌ها شده است، وضع روحی و روانی دانش‌آموزان مانند افسردگی، ناامیدی از آینده مبهم، بی‌انگیزه بودن

۲- در یکی از اردوهای جهاد سازندگی که به خوزستان رفته بودیم، میهمان عشایر عرب‌زبان منطقه شدیم. در همین سفر بود که هر آنچه از میهمان‌نوازی و خونگرمی آن‌ها شنیده بودیم، با چشم خودمان دیدیم. از میان همه‌ی آداب میهمان‌نوازی، یکی از رسوم میزبان به ما این درس را داد که آشنایی با آداب و رسوم اقوام مختلف و آگاهی از معنای این سنت‌ها تا چه اندازه در درک متقابل و برقراری ارتباط، مهم است. ماجرا از این قرار بود که پس از هر بار نوشیدن چای، میزبان بدون درنگ دوباره استکان‌های خالی ما را پر میکرد. این کار آن قدر تکرار شد تا یکی از دوستان ضمن تشکر به صراحت گفت که پذیرایی به قدر کفایت انجام شده است و ما دیگر میلی به نوشیدن چای نداریم. میزبان خونگرم و میهمان‌دوست هم توضیح داد که در میان عشایر منطقه، تا زمانی که میهمان استکان خالی‌اش به صورت وارونه در نعلبکی قرار ندهد، بدین معناست که هم‌چنان به خوردن چای تمایل دارد و او نیز به همین علت دوباره در استکان‌های ما چای می‌ریخته است.

در صورتی که شما نیز تجربه‌ی مشابهی داشته‌اید و با کنش‌هایی مواجه شده‌اید که معنای آن‌را نمی‌دانسته‌اید، آن‌را با دوستانتان در میان بگذارید و بگویید چگونه توانستید معنای آن کنش را دریابید.

« پاسخ »

مثلاً در فرهنگ ایرانی اگر یک فرد، مقدار غذا در بشقاب قرار دهد و برای همسایه خود ببرد، هنگام پس دادن ظرف، در آن مقداری غذا قرار می‌دهند و ظرف را به صاحب آن تحویل می‌دهند و این کار نشانه احترام و تشکر است. یا در فرهنگ ژاپن، هورت کشیدن هنگام خوردن سوپ در مقابل میزبان، نشانه خوشمزگی بودن غذا برای مهمان و احترام به میزبان است اما در فرهنگ ایرانی این عمل نشانه‌ی بی‌احترامی است.

۳- وصیت‌نامه‌های شهدای دفاع مقدس یکی از مهم‌ترین منابع برای تفسیر اعمال، افکار و شخصیت شهدای ایرانی است. در کلاس به گروه‌های چند نفره تقسیم شوید و در هر گروه، وصیت‌نامه‌ی یکی از شهدای دفاع مقدس را مرور کنید و درباره‌ی انگیزه‌های رزمندگان ایرانی از شهادت‌طلبی با دوستان خود گفت‌وگو کنید.

« پاسخ »

بر مبنای وصیت‌نامه شهید سیدجمال کمالی: «شوق به حیات جاودانه، دست‌یافتن به معنای متعالی انسان، دیدار محبوب»

۴- زندگی‌نامه‌ها به ویژه زندگی‌نامه‌های خودنوشت، سفرنامه‌ها و کتاب‌های خاطرات از منابعی هستند که تصویر انسان‌ها را از معنای زندگی نشان می‌دهند. یک زندگی‌نامه کوتاه از خودتان بنویسید و در مورد انگیزه و معنای زندگی خود سخن بگویید.

« پاسخ »

پاسخ به عهده‌ی دانش‌آموز

۵- برای روش مطالعه موردی یک مثال ذکر کنید.

« پاسخ »

برای مثال یکی از جامعه‌شناسان برای تحقیق درباره‌ی بیمارستان روانی به عنوان یک نهاد اجتماعی و اثر آن بر بیماران، ماه‌ها به عنوان کارمند در یک بیمارستان روانی مشغول به کار شد و از طریق مشاهده‌ی مشارکتی به تحقیق پرداخت.

۶- منظور از روش مطالعه‌ی موردی چیست؟

« پاسخ »

یکی از روش‌های کیفی است. اگر محققى بخواهد تمامی ابعاد یک پدیده‌ی اجتماعی خاص مثلاً یک فرد، یک نهاد اجتماعی یا یک فرهنگ را مطالعه کند و عمق پنهان و منحصر به فرد بودن آنرا نشان دهد، از این روش، استفاده می‌کند.

۷- منظور از روش قوم‌نگاری چیست؟

« پاسخ »

در این روش، پژوهشگر برای مدتی با قومی که قصد تحقیق درباره‌ی آنها را دارد، زندگی می‌کند؛ خود را در شرایط فرهنگی آن قوم قرار می‌دهد و کنش‌هایشان را تجربه می‌کند تا آنها را بهتر بشناسد.

۸- دو نمونه از روش‌های کیفی را نام ببرید.

« پاسخ »

روش قوم‌نگاری - روش مطالعه موردی

۹- جامعه‌شناسی پوزیتیویستی از کدام روش‌ها استفاده می‌کند؟

« پاسخ »

روش‌های کمی

۱۰- برای فهم کنش انسانی باید از چه روش‌هایی استفاده کرد؟

« پاسخ »

برای فهم کنش انسان‌ها باید به سراغ روش‌هایی رفت که تنوع‌ها و تفاوت‌های معانی کنش را در نظر قرار می‌دهند. این روش‌ها به نام «روش‌های کیفی» شناخته می‌شوند.

۱۱- تنوع و تکثر معانی چه پیامدی دارد؟

« پاسخ »

تنوع و تکثر معانی، موجب پیچیدگی کنش‌های انسانی و دشواری فهمیدن معانی آن‌ها می‌شود.

۱۲- یک نمونه مثال ذکر کنید که جهان‌های اجتماعی مختلف، معانی ذهنی و فرهنگی متفاوتی پدید می‌آورند؟

« پاسخ »

مثلاً ممکن است لباس و ظاهر زیبا در فرهنگی، بر جایگاه و پایگاه اجتماعی والا دلالت نکند یا در فرهنگ دیگری، علم‌آموزی بر ارزشمندی علم دلالت نکند بلکه با هدف غلبه بر دیگران یا به دست آوردن شغل پردرآمد، انجام شود.

۱۳- فرهنگ‌ها و جهان‌های اجتماعی مختلف چگونه شکل می‌گیرند؟

« پاسخ »

خلاق و فعال بودن انسان‌ها در تولید معانی، موجب پیدایش فرهنگ‌ها و جهان‌های اجتماعی مختلف می‌شود. جهان‌های اجتماعی مختلف، معانی ذهنی و فرهنگی متفاوتی پدید می‌آورند.

۱۴- معانی گوناگون و خرده فرهنگ‌های مختلف، چگونه درون هر جهان اجتماعی شکل می‌گیرد؟

« پاسخ »

کنشگران فردی و جمعی، هم در معانی ذهنی و هم در معانی فرهنگی، فعال و خلاق‌اند. همین فعالیت و خلاقیت کنشگران، موجب پیدایش معانی گوناگون و در نتیجه‌ی آن، پدید آمدن خرده فرهنگ‌ها و گروه‌های مختلف، درون هر جهان اجتماعی می‌شود.

۱۵- فهم هر کنش مستلزم چیست؟

« پاسخ »

فهم هر کنشی مستلزم دسترسی به معنای ذهنی (فردی) و معنای فرهنگی (اجتماعی) نهفته در آن است.

۱۶- پی بردن به هدف کنش و دلالت‌های کنش چگونه ممکن است؟

« پاسخ »

برای پی بردن به هدف کنش، باید به ذهن کنشگر راه یابیم و برای فهمیدن دلالت‌های کنش، باید به زمینه‌ی فرهنگی‌ای که کنشگر در آن عمل می‌کند، مراجعه کنیم.

۱۷- برای فهمیدن دلالت‌های کنش، باید به که کنشگر در آن عمل می‌کند، مراجعه کنیم.

« پاسخ »

برای فهمیدن دلالت‌های کنش، باید به زمینه فرهنگی که کنشگر در آن عمل می‌کند، مراجعه کنیم.

۱۸- برای پی بردن به هدف کنش، باید به راه یابیم.

« پاسخ »

برای پی بردن به هدف کنش، باید به ذهن کنشگر راه یابیم.

۱۹- یک نمونه مثال ذکر کنید که نماد و نشانه‌ی کنش (دلالت) را نشان دهد.

« پاسخ »

مثلاً درس خواندن یک دانش‌آموز می‌تواند نشان‌دهنده‌ی فضای رقابتی در مدرسه، ارزشمند بودن سوادآموزی در جامعه، اهمیت تحصیلات برای والدین و ... باشد.

۲۰- یک نمونه مثال ذکر کنید که قصد و هدف کنشگر از انجام دادن کنش را نشان دهد.

« پاسخ »

مثلاً ممکن است هدف دانش‌آموزی از درس خواندن، کشف حقیقت، افزایش معلومات، اشتغال، کسب موقعیت اجتماعی و ... باشد.

۲۱- وقتی از معنای کنش می‌پرسیم، دقیقاً درباره‌ی چه چیزی سؤال می‌کنیم؟

« پاسخ »

گاهی منظورمان قصد و هدف کنشگر از انجام دادن کنش است؛ مثلاً ممکن است هدف دانش‌آموزی از درس خواندن، کشف حقیقت، افزایش معلومات، اشتغال، کسب موقعیت اجتماعی و ... باشد.

گاهی منظورمان چیزی است که کنش انسان، نماد و نشانه‌ای از آن است و بر آن دلالت می‌کند؛ مثلاً درس خواندن یک دانش‌آموز می‌تواند نشان‌دهنده‌ی فضای رقابتی در مدرسه، ارزشمند بودن سوادآموزی در جامعه، اهمیت تحصیلات برای والدین و ... باشد.

۲۲- رویکرد تفهمی - تفسیری در ارتباط با معنای کنش چه دیدگاهی دارد؟

« پاسخ »

رویکرد تفهمی - تفسیری در تقابل با رویکرد پوزیتیویستی، بر این باور است که کنشگران براساس معنایی که در ذهن دارند، دست به عمل می‌زنند. بنابراین برای فهم زندگی اجتماعی باید از ظاهر پدیده‌های اجتماعی عبور کرد و به معنایی نهفته در کنش‌ها راه یافت.

۲۳- تمامی پدیده‌های اجتماعی، نتیجه و برآیند چیست؟

« پاسخ »

کنش‌های معنادار انسانی

۲۴- رویکردهایی که برای دستیابی به پاسخ‌های ساده، سراسر و کاملاً قابل پیش‌بینی درباره‌ی چرایی وقوع پدیده‌های اجتماعی‌اند به چه نتایجی دست می‌یابند؟

« پاسخ »

پیچیدگی و عمق این پدیده‌ها را نادیده می‌گیرند و از پدیده‌های اجتماعی و انسانی هویت‌زدایی می‌کنند.

۲۵- چه نوع رویکردهایی پیچیدگی و عمق پدیده‌ها را نادیده می‌گیرند و از پدیده‌های اجتماعی و انسانی هویت‌زدایی می‌کنند؟

« پاسخ »

رویکردهایی که به دنبال پاسخ‌های ساده، سراسر و کاملاً قابل پیش‌بینی درباره‌ی چرایی وقوع پدیده‌های اجتماعی هستند.

۲۶- وجود نظریات متفاوت در علوم اجتماعی نشان‌دهنده‌ی چیست؟

« پاسخ »

وجود نظریات متفاوت، نشانه‌ی پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی و البته دشواری فهم آنها است.

۲۷- مثالی ذکر کنید که نظرات متفاوت صاحب‌نظران علوم اجتماعی را نسبت به پدیده‌ی خودکشی را نشان دهد.

« پاسخ »

برای مثال جامعه‌شناسانی که در تحلیل خودکشی به عوامل اقتصادی مانند فقر، کاهش رفاه عمومی و ... توجه کرده‌اند، از سوی برخی دیگر از جامعه‌شناسان با این انتقاد روبه‌رو هستند که نرخ خودکشی در بعضی از کشورها با سطح رفاه عمومی بالا، بیش‌تر از برخی جوامع با سطح رفاه و شرایط اقتصادی پایین‌تر است.

۲۸- آیا صاحب‌نظران علوم اجتماعی به پاسخ مشترکی در مورد چرایی وقوع خودکشی دست یافته‌اند؟

« پاسخ »

پاسخ‌های صاحب‌نظران علوم مختلف به چرایی وقوع خودکشی با یک‌دیگر متفاوت است، علاوه بر این اندیشمندان یک حوزه نیز در این باره نظرات متفاوت و حتی متعارضی ابراز کرده‌اند.

۲۹- چه عاملی جامعه‌شناسان، روان‌پزشکان، اقتصاددانان، حقوق‌دانان و حتی فیلسوفان را به مطالعه‌ی پدیده خودکشی و چاره‌اندیشی برای آن واداشت؟

« پاسخ »

به این دلیل که پس از انقلاب صنعتی، مسئله‌ی خودکشی به شکل بی‌سابقه‌ای در جوامع صنعتی رواج پیدا کرد.

۳۰- برخی از معانی پدیده «خودکشی» را بنویسید.

« پاسخ »

رنج‌گریزی، احساس پوچی، فشارهای اقتصادی، بحران‌های اجتماعی، بحران معنویست و ...

۳۱- برخی از معانی پدیده «فداکردن جان برای وطن» را بنویسید.

« پاسخ »

دفاع از غرور ملی، میهن‌دوستی، غلبه بر دشمن، کشورگشایی، هیجان و ...

۳۲- برخی از معانی پدیده «شهادت‌طلبی» را بنویسید.

« پاسخ »

شوق به حیات جاودانه، عشق به دیدار محبوب، دفاع از دین، مبارزه با ظلم، اقامه‌ی حق، مبارزه با باطل و ...

۳۳- تفاوت پدیده‌های «شهادت‌طلبی»، «فداکردن جان برای وطن» و «خودکشی» چیست؟

« پاسخ »

تفاوت آن‌ها در معنای متفاوتشان است و دقیقاً همین معانی متفاوت، هویت آن‌ها را تعیین می‌کند و از آن‌ها سه پدیده‌ی مختلف می‌سازد.

۳۴- شباهت پدیده‌های «شهادت‌طلبی»، «فداکردن جان برای وطن» و «خودکشی» چیست؟

« پاسخ »

دست‌شستن از جان و زندگی در دنیا و استقبال از مرگ است.

۳۵- منظور از پدیده‌ی «خودکشی» چیست؟

« پاسخ »

خودکشی یک کنش غیرعادی است که از گرایش به مردن به جای زنده ماندن حکایت دارد. گرایشی که برخلاف طبیعت و سرشت انسان است.

۳۶- برای پدیده «فدا کردن جان برای وطن» را شرح دهید.

« پاسخ »

در همه‌ی جنگ‌ها همیشه سربازانی بوده‌اند که با آگاهی کامل از احتمال کشته شدن پا به میدان جنگ گذاشته‌اند؛ این سربازان قطعاً انگیزه‌های مهمی مانند دفاع از وطن و پیروزی بر دشمن داشته‌اند. اما شاید نتوان به آسانی سربازانی را یافت که جان باختن در راهی که برگزیده‌اند را بخشی از کمال خود بدانند و آنرا آرزو کنند.

۳۷- یک مثال برای پدیده‌ی «شهادت‌طلبی» ذکر کنید.

« پاسخ »

در طول هشت سال جنگ تحمیلی عراق علیه ایران، صدها هزار نفر از رزمندگان ایرانی جان خود را از دست دادند. بسیاری از این شهیدان، در سنین جوانی و نوجوانی، در شیرین‌ترین دوران عمر خود، به شهادت رسیدند. روایت‌ها و مستندات به جا مانده از آن دوران، از آرزو و رقابت تنگاتنگ رزمندگان برای شهادت حکایت می‌کند. بسیاری از بازماندگان این دوران، زنده ماندن خود در جنگ و جاماندن از قافله‌ی هم‌زمان شهیدشان را خسروانی بزرگ و مهم‌ترین حسرت زندگیشان می‌دانند.

۳۸- بررسی و مطالعه‌ی پدیده‌های انسانی و اجتماعی، چه زمانی به نتیجه‌گیری‌های غلط و اشتباه منجر می‌شود؟

« پاسخ »

زمانی که بدون توجه به عمق آن‌ها بررسی صورت گیرد.

۳۹- یکی از پرسش‌های مهم و کلیدی برای اندیشمندان علوم اجتماعی چیست؟

« پاسخ »

چگونه می‌توان معنای زندگی و معنای کنش انسان‌های دیگر را فهمید.

۴۰- مسئله‌ی درباره‌ی کل زندگی انسان و در مورد تمام پدیده‌های اجتماعی از جمله کنش‌ها مطرح است.

« پاسخ »

مسئله‌ی معنا درباره‌ی کل زندگی انسان و در مورد تمام پدیده‌های اجتماعی از جمله کنش‌ها مطرح است.

۴۱- در جهان متجدد و در میان صاحب‌نظران علوم اجتماعی چه پرسش‌هایی درباره معنای زندگی مطرح بود؟

« پاسخ »

- آیا زندگی معنادار است؟
- چه چیزی به زندگی، لذت‌ها و رنج‌های آن معنا می‌بخشد؟
- آیا زندگی معنایی از پیش تعیین شده دارد یا انسان‌ها خود به زندگی خویش معنا می‌بخشند؟
- آیا انسان از معنای زندگی‌اش آگاه است یا از آن غافل است؟
- آیا کنش‌های افراد، بیانگر معنای زندگی آن‌هاست؟
- آیا انسان به همه‌ی معنایی مختلفی که می‌توان برای زندگی در نظر گرفت، گرایش یکسانی دارد یا بنابه سرشت خود، به برخی معنای زندگی گرایش بیش‌تری دارد و از برخی معنای متنفر و گریزان است؟ و ...

۴۲- نمونه سوال‌هایی را ذکر کنید که به پرسش از معنای زندگی مرتبط است.

« پاسخ »

- زندگی چیست و انسان‌ها با چه آرمان، انگیزه و دلیلی به زندگی ادامه می‌دهند؟
- انسان‌ها چه تفاوتی با یکدیگر دارند که برخی در زندگی خود امیدوارند و برخی احساس پوچی و بیهودگی می‌کنند و زندگی را تکراری و ملال‌آور می‌بینند؟
- چه چیزهایی زندگی را گوارا و شیرین می‌کند و چه عواملی آن را تلخ و ناگوار می‌سازد؟
- معیار زنده بودن چیست؟
- آیا به صرف وجود علائمی چون نفس کشیدن، خوردن و رشد جسمانی می‌توان انسان را زنده دانست؟
- مرگ پایان زندگی است یا مرحله‌ای از مراحل زندگی انسان است؟ و ...

۴۳- به ترتیب هر عبارت با کدام مفهوم و موضوع مرتبط است؟

- شکل‌گیری نتایج غلط و اشتباه در بررسی پدیده‌های انسانی
- ارتباط با کل زندگی انسان
- دستیابی به پاسخ‌های قابل پیش‌بینی درباره‌ی چرایی وقوع پدیده‌های اجتماعی
- (۱) پیچیدگی پدیده‌های اجتماعی - گرایش یکسان انسان‌ها به همه‌ی معنای مختلف - هویت‌زایی
- (۲) بررسی و مطالعه‌ی پدیده‌های انسانی - مسئله‌ی معنا - هویت‌زدایی
- (۳) پیچیدگی پدیده‌های انسانی و اجتماعی - مسئله‌ی معنا - هویت‌زدایی
- (۴) بررسی و مطالعه‌ی عمیق پدیده‌های اجتماعی - گرایش یکسان انسان‌ها به همه‌ی معنای مختلف - هویت‌زدایی

« پاسخ »

- گزینه ۳ پاسخ صحیح است.
- عبارت اول ← پیچیدگی پدیده‌های انسان و اجتماعی
- عبارت دوم ← مسئله‌ی معنا
- عبارت سوم ← هویت‌زدایی

۴۴- به ترتیب هر کدام از عبارات زیر با کدام گزینه ارتباط دارد؟

- این روش‌ها در جامعه‌شناسی تبیینی کاربرد دارند.

- معنای ذهنی کنش‌ها

- لازمه‌ی شناخت پدیده‌های اجتماعی

(۱) کمی - فردی - شناخت وجود مشترک انسان‌ها و تفاوت‌های فردی - اجتماعی

(۲) کیفی - فردی - وجود مشترک انسان‌ها

(۳) کیفی - اجتماعی - شناخت وجود مشترک انسان‌ها و تفاوت‌های فردی - اجتماعی

(۴) کمی - اجتماعی - شناخت تفاوت‌های فردی

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

- این روش‌ها در جامعه‌شناسی تبیینی کاربرد دارند: کمی

- معنای ذهنی کنش‌ها: فردی

- لازمه‌ی شناخت پدیده‌های اجتماعی: شناخت وجود مشترک انسان‌ها و تفاوت‌های فردی - اجتماعی

۴۵- کدام گزینه صحیح است؟

(۱) تنوع و تکثر معانی، موجب پیدایش فرهنگ‌ها و جهان‌های اجتماعی مختلف می‌شود.

(۲) اگر محققى بخواهد تمامی ابعاد یک پدیده‌ی اجتماعی را مطالعه کند و عمق پنهان و منحصر به فرد بودن آنرا نشان دهد از روش قوم‌نگاری استفاده می‌کند.

(۳) آزمایش به معنای آزمون یک فرضیه در شرایط کاملاً کنترل‌شده‌ای است که توسط محقق ترتیب داده می‌شود، این روش در علوم طبیعی متداول است.

(۴) مطالعه‌ی موردی، نوعی پژوهش کیفی براساس مشاهده‌ی مشارکتی است که در آن محقق به دنبال پرده برداشتن از معناهایی است که در کنش‌ها نهفته‌اند.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بررسی گزینه‌های نادرست:

(۱) تنوع و تکثر معانی، موجب پیچیدگی کنش‌های انسانی و دشواری فهمیدن معانی آنها می‌شود.

(۲) اگر محققى بخواهد تمامی ابعاد یک پدیده‌ی اجتماعی خاص مثلاً یک فرد، یک نهاد اجتماعی یا یک فرهنگ را مطالعه کند و عمق پنهان و منحصر به فرد بودن آنرا نشان دهد از روش مطالعه موردی استفاده می‌کند.

(۴) قوم‌نگاری نوعی پژوهش کیفی براساس مشاهده‌ی مشارکتی است که در آن محقق به دنبال پرده برداشتن از معناهایی است که در کنش‌ها نهفته‌اند.

۴۶- کدام یک از گزینه‌های زیر پس از انقلاب صنعتی به شکل بی‌سابقه‌ای در جوامع صنعتی رواج پیدا کرد؟

(۱) بحران معنویت (۲) شهادت‌طلبی (۳) میهن‌دوستی (۴) خودکشی

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. پس از انقلاب صنعتی، مسئله‌ی خودکشی به شکل بی‌سابقه‌ای در جوامع صنعتی رواج پیدا کرد؛ به گونه‌ای که جامعه‌شناسان، روان‌پزشکان، اقتصاددانان، حقوق‌دانان و حتی فیلسوفان را به مطالعه‌ی این پدیده و چاره‌اندیشی برای آن وا داشت.

- ۴۷- چگونه بررسی و مطالعه‌ی پدیده‌های انسانی و اجتماعی، به نتیجه‌گیری غلط و اشتباه منجر می‌شود؟
- (۱) توجه نکردن به موضوعات پدیده‌ها
 - (۲) توجه به تنوع پدیده‌های انسانی و اجتماعی
 - (۳) توجه نکردن به شباهت و تفاوت پدیده‌ها
 - (۴) توجه نکردن به عمق پدیده‌های انسانی و اجتماعی

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بررسی و مطالعه‌ی پدیده‌های انسانی و اجتماعی، بدون توجه به عمق آن‌ها، به نتیجه‌گیری‌های غلط و اشتباه منجر می‌شود.

- ۴۸- هریک از عبارات زیر به ترتیب با کدام مورد، ارتباط دارد؟
- راه یافتن به معنای نهفته در کنش‌ها
 - دشواری فهم کنش‌های انسانی
 - نشان دادن عمق پنهان و منحصر بودن یک پدیده‌ی اجتماعی
- (۱) رویکرد تفسیری - تنوع و تکثر معانی - مطالعه‌ی موردی
 - (۲) رویکرد تبیینی - پیدایش خرده‌فرهنگ‌ها - مطالعه‌ی موردی
 - (۳) رویکرد تبیینی - پیدایش فرهنگ‌ها و جهان‌های اجتماعی مختلف - مشاهده‌ی مشارکتی
 - (۴) رویکرد تفسیری - پیچیدگی و دشواری فهم کنش‌های انسانی - مشاهده‌ی مشارکتی

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

- رویکرد تفسیری در تقابل با رویکرد تبیینی، بر این باور است که کنشگران براساس معنایی که در ذهن دارند، دست به عمل می‌زنند. بنابراین برای فهم زندگی اجتماعی باید از ظاهر پدیده‌های اجتماعی عبور کرد و به معنای نهفته در کنش‌ها راه یافت.
- تنوع و تکثر معانی، موجب پیچیدگی کنش‌های انسانی و دشواری فهمیدن آن‌ها می‌شود.
- مطالعه‌ی موردی یکی از روش‌های کیفی است. اگر محقق‌ی بخواهد تمامی ابعاد یک پدیده‌ی اجتماعی خاص مثلاً یک فرد، یک نهاد اجتماعی یا یک فرهنگ را مطالعه کند و عمق پنهان و منحصر به فرد بودن آن‌را نشان دهد، از این روش استفاده می‌کند.

۴۹- پروسه‌ی ذکر شده در کدام یک از نمودارهای زیر به درستی ترسیم شده است؟

- (۱) فعالیت و خلاقیت کنشگران در معانی ذهنی و فرهنگی ← پیدایش معانی گوناگون ← قرارگیری تبیین در حاشیه‌ی تفسیر
- (۲) خلاق و فعال بودن انسان‌ها در تولید معانی ← پیدایش فرهنگ‌ها و جهان‌های اجتماعی مختلف ← پدید آمدن معانی ذهنی و فرهنگی متفاوت
- (۳) تنوع و تکثر معانی ← پیچیدگی کنش‌های انسانی و دشواری فهم معنای نهفته در آن‌ها ← رجوع به زمینه‌ی فرهنگی کنش با استفاده از روش‌های کمی
- (۴) عمل کردن کنشگران براساس معنای ذهنی و فرهنگی ← ضرورت فهم معانی برای پی بردن به دلالت‌های کنش ← هویت‌زدایی از پدیده‌های اجتماعی

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. خلاق و فعال بودن انسان‌ها در تولید معانی، موجب پیدایش فرهنگ‌ها و جهان‌های اجتماعی مختلف می‌شود. جهان‌های اجتماعی مختلف، معانی ذهنی و فرهنگی متفاوتی پدید می‌آورند.

۵۰- به ترتیب علت هریک از عبارات زیر کدام است؟

- تفهم روش مستقلی برای علوم انسانی نیست.
 - برای فهم زندگی اجتماعی باید از ظاهر پدیده‌ها عبور کرد.
 - در درون هر جهان اجتماعی، خرده‌فرهنگ‌ها و گروه‌های مختلف شکل می‌گیرد.
- (۱) ارزش علمی روش تفسیری - تقابل رویکرد تفسیری و رویکرد تبیینی - معانی ذهنی و فرهنگی متفاوت جهان‌های اجتماعی مختلف
 - (۲) محدود کردن علم به علم تجربی - عمل کردن کنشگران براساس معانی ذهنی - فعالیت و خلاقیت کنشگران در معانی ذهنی و فرهنگی
 - (۳) تفاوت پدیده‌های اجتماعی با پدیده‌های طبیعی - تفسیرهای گوناگون فرهنگ‌های متفاوت از پدیده‌ها - تولید معانی متفاوت
 - (۴) غلبه‌ی تفسیر و رویکرد تفسیری - دستیابی به معنای نهفته در کنش‌ها - پیدایش معانی گوناگون و جهان‌های اجتماعی مختلف

« پاسخ »

- گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
- وبر با این‌که فهمیدن را برای درک معنای پدیده‌های اجتماعی ضروری می‌دانست اما از آن‌جا که هنوز علم را علم تجربی محدود می‌دانست، معتقد بود آنچه جامعه‌شناسان از مطالعه‌ی پدیده‌ها می‌فهمند باید با روش تجربی اثبات شود وگرنه ارزش علمی ندارد. از این رو تفهم را روش مستقلی برای علوم انسانی نمی‌دانست.
 - رویکرد تفسیری در تقابل با رویکرد تبیینی بر این باور است که کنشگران براساس معنایی که در ذهن دارند، دست به عمل می‌زنند. بنابراین برای فهم زندگی اجتماعی باید از ظاهر پدیده‌های اجتماعی عبور کرد و به معنای نهفته در کنش‌ها راه یافت.
 - کنشگران فردی و جمعی، هم در معانی ذهنی و هم در معانی فرهنگی، فعال و خلاق‌اند. همین فعالیت و خلاقیت کنشگران موجب پیدایش معانی گوناگون و در نتیجه‌ی آن پدید آمدن خرده‌فرهنگ‌ها و گروه‌های مختلف، درون هر جهان اجتماعی می‌شود.

۵۱- به ترتیب در کدام گزینه ویژگی روش «قوم‌نگاری» و «مطالعه‌ی موردی» ذکر شده است؟

- ۱) بررسی تمام ابعاد یک پدیده‌ی اجتماعی خاص - پرده برداشتن از معناهای نهفته در کنش‌ها
- ۲) پرده برداشتن از معناهای نهفته در کنش‌ها - بررسی تمام ابعاد یک پدیده‌ی اجتماعی خاص
- ۳) روشی کیفی است که منبع آن می‌تواند پرسش‌نامه‌های چندگزینه‌ای باشد - بررسی تمام ابعاد یک پدیده‌ی اجتماعی خاص
- ۴) بررسی تمام ابعاد یک پدیده‌ی اجتماعی خاص - روشی کیفی است که منبع آن می‌تواند پرسش‌نامه‌های چندگزینه‌ای باشد

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

- بررسی تمام ابعاد یک پدیده‌ی اجتماعی خاص، ویژگی روش مطالعه‌ی موردی است.
- پرده برداشتن از معناهای نهفته در کنش‌ها ویژگی روش قوم‌نگاری است.
- هر دو روش قوم‌نگاری و مطالعه‌ی موردی از روش‌های کیفی هستند اما پرسش‌نامه‌های با پاسخ چندگزینه‌ای از ابزارهای گردآوری اطلاعات در روش‌های کمی هستند.

۵۲- به ترتیب «پدید آمدن خرده‌فرهنگ‌ها درون هر جهان اجتماعی»، «محدود شدن مطالعات پوزیتیویستی به توصیف

خصوصیات و رفتارهای قابل مشاهده» و «رونق بازار معنویت‌های دروغین» نتیجه‌ی کدام مورد است؟

- ۱) فعالیت و خلاقیت کنش‌گران - نادیده گرفتن معنای کنش - رویگردانی از سکولاریسم در جوامع غربی
- ۲) تنوع و تکثر معانی - ارزش‌زدایی از کنش اجتماعی - رویگردانی از سکولاریسم در جوامع غربی
- ۳) معنادار بودن کنش انسانی - معنازدایی از کنش اجتماعی - انکار حقایق قدسی در فرهنگ غرب
- ۴) فعالیت و خلاقیت انسان‌ها در تولید معانی - تأکید افراطی بر نظم اجتماعی - انکار حقایق قدسی در فرهنگ غرب

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. کنشگران فردی و جمعی، هم در معانی ذهنی هم در معانی فرهنگی، فعال و خلاق‌اند. همین فعالیت و خلاقیت کنشگران، موجب پیدایش معانی گوناگون و در نتیجه آن، پدید آمدن خرده‌فرهنگ‌ها و گروه‌های مختلف، درون هر جهان اجتماعی می‌شود.

کنش اجتماعی، آگاهانه و معنادار است. نادیده گرفتن معانی کنش، سبب شده است که بیش‌تر مطالعات پوزیتیویستی به توصیف خصوصیات و رفتارهای قابل مشاهده ما محدود شوند.

گریز و رویگردانی از سکولاریسم در جوامع غربی، پیامدهای اجتماعی مختلفی داشت از آن جمله:

- برخی از نخبگان جهان غرب را به جست‌وجوی سنت‌های قدسی و دینی واداشت.
- مهاجران ساکن کشورهای غربی را که اغلب مقهور فرهنگ مدرن شده بودند، به سوی هویت دینی خود فراخواند.
- بازار معنویت‌های کاذب و دروغین را رونق بخشید. زیرا هنگامی که سگه‌ای اعتبار پیدا می‌کند، بدل‌سازی آن رواج می‌یابد. خرافه‌پرستی، شیطان‌پرستی، انواع بازسازی‌شده‌ی ادیان و عرفان‌های شرقی و سرخ‌پوستی، نمونه‌هایی از این معنویت‌های دروغین هستند.

۵۳- فهم هر گنشی، مستلزم چیست؟

- (۱) برای پی بردن به فهم کنش، باید به ذهن کنشگر راه یابیم.
- (۲) دسترسی به معنای ذهنی (فردی) و معنای فرهنگی (اجتماعی) نهفته در آن است.
- (۳) برای فهمیدن هدف کنش، باید به زمینه‌های فرهنگی‌ای که کنشگر در آن عمل می‌کند، مراجعه کنیم.
- (۴) تنوع و تکثر معانی، موجب پیچیدگی کنش‌های انسانی و سهولت فهمیدن معانی آن‌ها می‌شود.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. دسترسی به معنای ذهنی (فردی) و معنای فرهنگی (اجتماعی) نهفته در آن است.

۵۴- کدام عبارت، در مورد قوم‌نگاری درست نیست؟

- (۱) پژوهشی است که برای شناسایی بهتر قومی، کنش‌های آن‌ها را تجربه می‌کند و براساس مشاهده‌ی مشارکتی است.
- (۲) نوعی پژوهش کیفی براساس مشاهده‌ی مشارکتی است که در آن محقق به دنبال پرده برداشتن از معناهای نهفته در کنش‌ها است.
- (۳) نوعی پژوهش کمی است که برای مطالعه‌ی تمامی ابعاد یک پدیده‌ی اجتماعی خاص و عمق پنهان و منحصر به فرد بودن آن به کار می‌رود.
- (۴) پژوهشگر برای مدتی با قومی که قصد تحقیق درباره‌ی آن‌ها را دارد زندگی کرده و خود را در شرایط فرهنگی و کنش‌های آن‌ها قرار می‌دهد.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. قوم‌نگاری یکی از روش‌های کیفی (نه کمی) است که در آن، پژوهشگر برای مدتی با قومی که قصد تحقیق درباره‌ی آن‌ها را دارد، زندگی می‌کند، خود را در شرایط فرهنگی آن قوم قرار می‌دهد و کنش‌هایشان را تجربه می‌کند تا آن‌ها را بهتر بشناسد.

۵۵- موارد مشخص شده در متن زیر با کدام گزینه مرتبط است؟

- «پس از انقلاب صنعتی، مسئله خودکشی به شکل بی‌سابقه‌ای در جوامع صنعتی رواج پیدا کرد، به گونه‌ای که جامعه‌شناسان، روان‌پزشکان، اقتصاددانان، حقوق‌دانان و حتی فیلسوفان را به مطالعه این پدیده و چاره‌اندیشی برای آن واداشت. پاسخ‌های صاحب‌نظران علوم مختلف به چرایی وقوع خودکشی با یکدیگر متفاوت است.»
- (۱) انسان‌ها و نظم همزاد یکدیگرند - زمینه پیدایش و رشد دانش علمی - دستیابی به پاسخ‌های سرراست و کاملاً قابل پیش‌بینی را تسهیل می‌کنند.
 - (۲) فراتر رفتن از نظم موجود - نادیده گرفتن عمق و پیچیدگی پدیده‌های اجتماعی - برای کشف چرایی وقوع پدیده خودکشی عمق آن را نادیده می‌گیرند.
 - (۳) انسان به مثابه شیء - خلاق و فعال بودن انسان‌ها در تولید معانی - تأکید بر تفاوت‌های فردی و اجتماعی انسان‌ها
 - (۴) فراتر رفتن از نظم موجود - زمینه پیدایش و رشد دانش علمی - پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی و دشواری فهم آن‌ها

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. انقلاب صنعتی ← فراتر رفتن از نظم موجود
مسئله خودکشی ← زمینه پیدایش و رشد دانش علمی

پاسخ‌های متفاوت صاحب‌نظران ← پیچیدگی و عمق پدیده‌های اجتماعی و دشواری فهم آن‌ها

۵۶- در رویکرد تفهیمی - تفسیری:

- ۱) امکان مقایسه ارزش‌ها برای تشخیص ارزش‌های صحیح از ارزش‌های غلط، به وجود می‌آید.
- ۲) جوامع و فرهنگ‌ها باید از منظر خودشان مطالعه شوند و امکان داوری و مقایسه فرهنگ‌ها وجود ندارد.
- ۳) یافتن راهی برای داوری علمی درباره‌ی ارزش‌های اجتماعی به ویژه در عرصه قدرت ضروری دانسته می‌شود.
- ۴) ارزش‌های انسانی را قابل مطالعه نمی‌داند، از این‌رو با ارزش‌زدایی از قدرت، آن‌را به عنوان پدیده‌ای خشتی مطالعه می‌کند.

« پاسخ »

- گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در جامعه‌شناسی تفهیمی - تفسیری این‌گونه فرض می‌شود که جهان‌های اجتماعی مختلف، معانی ذهنی و فرهنگی متفاوتی پدید می‌آورند، بنابراین برای فهم کنش انسان باید به سراغ روش‌هایی رفت که این تنوع‌ها و تفاوت‌ها را در نظر می‌گیرد. هم‌چنین در این رویکرد، ملاک و معیاری برای ارزیابی (داوری) علمی وجود ندارد. تشریح سایر گزینه‌ها:
- گزینه ۱: در رویکرد تفهیمی امکان داوری ارزشی و هنجاری وجود ندارد.
- گزینه ۳: ویژگی جامعه‌شناسی انتقادی است.
- گزینه ۴: ویژگی جامعه‌شناسی پوزیتیویستی است.

۵۷- کدام گزینه به ترتیب جاهای خالی عبارتهای زیر را به درستی کامل می‌کند؟

- نظریه‌پردازان کنش اجتماعی و را مهم‌ترین ویژگی کنش اجتماعی می‌دانند.
 - زندگی اجتماعی انسان را با تأکید بر و مطالعه می‌کنند.
 - انسان به مثابه و انسان به مثابه و، در روابط اجتماعی تفاوت دارند.
- ۱) آگاهی - معناداری - آگاهی - معنا - شیء - آگاهی - معنا
 - ۲) اراده - ارزش - اراده - ارزش - شیء - آگاهی - معنا
 - ۳) آگاهی - معناداری - اراده - ارزش - آگاهی - هدف‌دار بودن و تابع آن
 - ۴) هدف‌داری - ارزش - هدفمند بودن - ارزش - ارزشمند بودن و تابع آن

« پاسخ »

- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. نظریه‌پردازان کنش اجتماعی، آگاهی و معناداری را مهم‌ترین ویژگی کنش اجتماعی می‌دانند و زندگی اجتماعی انسان را با تأکید بر آگاهی و معنا مطالعه می‌کنند. انسان به مثابه شیء و انسان به مثابه آگاهی و معنا در روابط اجتماعی تفاوت دارند.

۵۸- صحیح یا غلط بودن عبارتهای زیر را به ترتیب کدام گزینه به درستی نشان می‌دهد؟
الف) انسان به مثابه آگاهی و معنا و انسان به مثابه شیء تقابل دیدگاه تفهیمی، تفسیری را با دیدگاه پوزیتیویستی نشان می‌دهد.

ب) این که یکی از جامعه‌شناسان برای تحقیق درباره‌ی بیمارستان روانی به عنوان یک نهاد اجتماعی و اثر آن بیماران ماه‌ها به عنوان کارمند در بیمارستان مشغول به کار شد، نشان‌دهنده‌ی استفاده‌ی او از روش مشاهده‌ی مشارکتی است.
ج) در نگاه جامعه‌شناسان پوزیتیویستی جامعه یک موجود زنده نیست، بلکه شبیه یک موجود زنده است.
۱) غ - غ - ص ۲) ص - ص - غ ۳) غ - ص - غ ۴) ص - غ - ص

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. بررسی عبارات نادرست:
ج) جامعه را می‌توان به یک موجود زنده تشبیه کرد، ولی باید به این نکته توجه کرد که جامعه یک موجود زنده نیست، بلکه شبیه یک موجود زنده است. جامعه‌شناسان پوزیتیویست به تفاوت این دو عبارت توجه کافی نداشتند.

۵۹- تصاویر زیر با کدام گزینه مرتبط نیستند؟

۱) لازمه‌ی شناخت پدیده‌های اجتماعی شناخت صحیح و توأمان تفاوت‌های ذهنی و اجتماعی و وجوه مشترک انسان‌هاست.
۲) فعالیت و خلاقیت کنش‌گران موجب پیدایش معانی گوناگون و در نتیجه‌ی آن پدید آمدن خرده‌فرهنگ‌ها و گروه‌های مختلف درون هر جهان اجتماعی می‌شود.
۳) کنش‌های انسان‌ها هم‌چنان که دارای تفاوت‌های فردی و اجتماعی بسیاری هستند، شباهت‌های اندکی دارند که موجب دشواری و فهم آن‌ها می‌شود.
۴) بخشی از پیچیدگی کنش‌های انسانی به سبب وابستگی به توانایی‌های ذهنی و جسمانی و هم‌چنین به ویژگی‌هایی مانند موقعیت اجتماعی و تنوع فرهنگ‌ها و خرده‌فرهنگ‌ها است.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. بخشی از پیچیدگی کنش‌های انسانی به سبب وابستگی این کنش‌ها به ویژگی‌های فردی و هم‌چنین ویژگی‌های اجتماعی - فرهنگی است. اما انسان‌ها هم‌چنان که دارای تفاوت‌های فردی و اجتماعی بسیاری هستند، شباهت‌های فراوانی نیز دارند. لازمه‌ی شناخت پدیده‌های اجتماعی (مثل مراسم عروسی متفاوت در مناطق مختلف)، شناخت صحیح و توأمان تفاوت‌های فردی - اجتماعی و وجوه مشترک انسان‌هاست.

۶۰- کدام گزینه جدول زیر را به درستی کامل می‌کند؟ (به ترتیب)

ب	الف	ج
دست‌رسی به معنای فردی و معنای اجتماعی کنش	درباره‌ی کل زندگی انسان مطرح است	پیچیدگی کنش‌های انسانی

- ۱) مسئله‌ی معنا - فهم هر کنش - تنوع و تکثیر معانی
- ۲) پرسش مهم و کلیدی برای اندیشمندان علوم اجتماعی - تقابل جامعه‌شناسان پوزیتیویستی و تفهیمی - نتیجه‌گیری‌های غلط و اشتباه
- ۳) مسئله معنا - هدف کنش - نظریات متفاوت
- ۴) همواره ذهن انسان‌ها و بسیاری از اندیشمندان را به خود مشغول کرده است - درک کنش - هویت‌زدایی

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.
مسئله‌ی معنا درباره‌ی کل زندگی انسان و در مورد تمام پدیده‌های اجتماعی از جمله کنش‌ها مطرح است. فهم هر کنشی مستلزم دست‌رسی به معنای ذهنی (فردی) و معنای فرهنگی (اجتماعی) نهفته در آن است. تنوع و تکثیر معانی موجب پیچیدگی کنش‌های انسانی و دشواری فهمیدن معانی آنها می‌شود.